

Caroline O'Donoghue

EL FACTOR RACHEL

Traducció de l'anglès de Joaquim Tuset

AMS
TER
DAM

1

LA VERITAT ÉS QUE NOMÉS HE PARLAT del Dr. Byrne amb en James Devlin, i per això sempre he donat per fet que, si mai tornava a aparèixer a la meva vida, seria a través d'ell.

M'equivocava. Va arribar a través del *Toy Show*.

El *Late Late Toy Show* és un esdeveniment anual de la televisió irlandesa en què nens petits opinen sobre les millors joguines de l'any i donen consells als altres infants per escriure la carta del Pare Noel. És tota una efemèride si ets un nen a Irlanda, i encara ho és més si ets un adult irlandès que viu a l'estranger. És difícil d'explicar als de fora. De fet, això és part de la gràcia. O ho entens o no ho entens. O ets un de nosaltres o no ho ets. Potser és perquè hi ha tanta gent que diu que és irlandesa que les nostres bromes internes les anem guardant en prestatges cada vegada més alts, així qualsevol que les vulgui utilitzar ha de demanar a un membre de l'equip que els les baixi.

Per tot el món hi ha mostres d'irlandesos adults que animen nens de cinc anys a provar Polly Pockets a la televisió en directe. Soc editora del *The Hibernian Post*, un diari britànic per a irlandesos. És feina meva escriure sobre els moviments dels expatriats i, per tant, és feina meva escriure sobre el *Toy Show*.

—N'estàs segura? —diu l'Angela—. No vull que hakis d'anar fins al Soho, amb aquest fred que fa, tres setmanes abans de Nadal.

—No passa res —dic jo, enrotllant-me una bufanda fins a la barbeta, i ofegant-me una mica en el procés.

—No vull ser aquesta mena de companya —diu ella—. Però en el teu estat actual...

—Estic de conya, de debò.

Em frego la zona de l'estómac, fa ben poc que he entrat en un període de relativa calma pel que fa a l'embaràs. Les nàusees intenses i el perill de la incertesa dels primers mesos m'han fet sentir com a la primera fase d'un llarg viatge a bord d'un balener. Al cap i a la fi, ja havia perdut un fill abans. Al setè mes, però, ja he assolit una mena de bogeria oceànica planyívola. No hi ha terra a la vista. Tinc la sensació que estaré embarassada per sempre.

M'arribo fins al bar del Soho que, per una nit, s'ha convertit en el refugi dels que enyoren casa seva. Assistia sovint a aquestes nits d'expatriats que organitzaven referèndums i reclamaven canvis. M'interessava. M'hi sentia compromesa. I també estava guanyant força calés. Els diaris anglesos publicaven un munt d'articles sobre la lluita dels irlandesos a favor de l'avortament, i jo era una de les encarregades d'escriure'ls. Entrevistava activistes, membres de la Marie Stopes, gent que havia perdut filles o mullers per culpa d'un part complicat i un metge que s'havia negat a actuar pel bé de la mare. Era un dels pocs moments en què ser una periodista irlandesa a Anglaterra significava alguna cosa. Vaig anar a protestes i vaig acabar en festes posteriors. La meva llista de contactes estava farcida de gent a qui feia promeses èbries que no podria complir, oferint serveis periodístics que quedaven fora de la meva jurisdicció.

El meu mòbil encara s'hi aferra, després de quatre anys i d'haver canviat d'iPhone. CLARA, FORA. SIOBHAN, FORA. ASHLING, FORA. DONNACHA, FORA.

No es coneixen entre ells, però han estat breument entrelaçats en un grup de gent que compartien el mateix objectiu i, ara que s'ha assolit, ja no tenen cap mena de vincle.

Estem contents d'haver aconseguit l'avortament i el matrimoni homosexual, però estem sols en nits com aquesta.

No hi ha cap taula buida, i en el meu estat de bogeria oceànica actual, he oblidat que tinc dret a una cadira. Un home de la meva edat, passant-s'ho bé amb els seus amics, m'ofereix la seva.

—No us vull molestar.

Jo diria que aquests nois, que s'ho estan passant tan bé, són tots gais. Per cortesia als déus socials de l'homosexualitat, almenys he de fer veure que no soc una noia hetero que fica el nas en reunions alienes. Però, evidentment, em moro de ganes de ficar-m'hi.

Remena el cap i, amable, m'acompanya fins al seient.

—Tranquil·la, xiqueta, tranquil·la —diu, amb un accent de Dublín notable—. No seria gaire bonic no deixar seure una dona embarassada per Nadal, oi?

—Què en pensaria, el nen Jesús? —diu un altre.

I com que ara estem asseguts tan a prop, no tinc més remei que convertir-me en una membre honorífica de la colla. I ho agraeixo. Em fan sentir important i especial, com Maria flotant davant dels nens de Fàtima.

Comença la primera pausa i noto un copet a la cama.

—Perdona —diu. És un dels nois de l'altra banda del cercle, amb qui encara no he parlat—. Et puc preguntar...?

No entenc què diu després. El presentador de l'esdeveniment treu el so de la pantalla i engega el micròfon.

Sona *C'est la vie*, de B*Witched, massa fort, i tothom fa un saltet al seient de l'ensurt. Abaixa el volum de seguida i aixeca les mans en un gest que diu «perdoneu».

Torno a prestar atenció al noi d'abans.

—... tu saps què li deu passar, per casualitat? —pregunta, acabant la frase que no he sentit.

Potser és perquè estic entre gais o perquè sempre em pregunten pel meu millor amic. Potser és el cervell d'embarassada. Però de debò que em penso que em pregunta per en James Devlin. De fet, és la situació típica en què normalment em pregunten per en James. Ocupa un lloc curiós al famós diagrama de Venn: irlandès famós, gai famós i famós a les xarxes socials, però no famós de debò. És prou famós perquè li demanin fotos, però no autògrafs. És prou famós perquè, quan és un dels cinc guionistes d'una pel·li, algun diari local publiqui un titular que digui: «Veí de Cork escriu una pel·lícula de Hollywood».

—A Nova York —responc, orgullosa—. Li va força bé, la veritat, i no només pels vídeos d'Instagram. És guionista d'un programa d'entrevistes.

Em mira perplex, de manera que li dic quin programa és.

Una altra mirada buida. Arruga el front.

—Tu eres al seu grup de tercer, no? —pregunta—. El del Dr. Byrne, el de literatura victoriana.

—El Dr. Byrne —repeteixo, i, durant un segon, el meu cervell es desconnecta. Com una apagada. Milers de llums d'un edifici s'han fos de cop.

—Vam coincidir a la UCC, n'estic segur —insisteix, parlant a poc a poc—. Anaves al mateix grup que jo, a la classe del Fred Byrne.

—Sí —contesto, i tot i el sotrac que he patit al sentir el nom, ja soc conscient del missatge que transmet la cara

que m'ha quedat. Relaxo l'expressió, però ja és massa tard. Li he d'explicar alguna cosa a aquest desconegut, però per on començo? Com pots entendre l'any al carrer Shandon si no eres allí, amb nosaltres, vivint-hi?

—Escolta, no volia... —murmura, quan s'adona que ha ficat la pota, però sense saber per què ni com arreglar-ho—. És només que, daixò... com que eres una de les seves preferides, o almenys ho semblava, he pensat que ja ho devies saber.

—Que devia saber què? —li etzibo. Com li puc deixar clar a aquest desconegut, amb subtilesa, que malgrat el que deien les males llengües de Cork en aquella època, no em vaig ficar al llit amb el Dr. Byrne?

—Està en coma —deixa anar la informació de cop, per acabar-ho ben de pressa—. Té una malaltia mental molt fotuda, i ara està en coma.

Estar així d'embarassada em fa notar el cos en capes —superfície, mantell, nucli— i tot s'esfondra de cop quan penso en el Dr. Byrne. El gran i estrany Dr. Byrne, amant del vi francès i dels pastissos elaborats. Els pastissos portuguesos que ens portava de l'English Market, encara calents. Aquell gust groc intens, amb pigues de sucre negre a sobre.

La música s'escapa de l'altaveu per informar-nos que s'ha acabat la pausa, el *Toy Show* es reprèn i un nen de Wicklow dona voltes per allí amb la bici.

He de trucar a en James.

2

ÉS GRACIÓS QUE EN JAMES I JO hàgim acabat sent grans amics. Sobretot, tenint en compte que, durant les dues primeres setmanes de la nostra amistat, ell es pensava que jo era una persona completament diferent.

Recordo la nostra primera trobada com l'escena d'una pel·lícula d'algú altre. Era un dijous de novembre, i jo m'estava rere el taulell de la llibreria O'Connor Books. Era el 2009. El meu últim any d'universitat, i quedaven vint-i-nou dies per Nadal. Al nostre cap, en Ben, li preocupava que fos una temporada decebedora, i a tota hora el veies donant voltes i murmurant coses sobre «la indústria». Parlava de la indústria del llibre com si fos un drac que estava encadenat al soterrani, i que ens podia arrencar els membres en qualsevol moment. Comentava l'allau d'aquell any de llibres que servien com a regals de Nadal —Dawn French i Julie Walters competien amb la publicació de les seves memòries, diria— com si fossin cossos carbonitzats que llançàvem a la boca del drac per mantenir-lo saciat.

—Això és el que mantindrà la indústria —va dir en Ben, amb una sinceritat gairebé commovedora. Tenia més fe en les memòries d'actrius secundàries que la que suposo que van tenir les mateixes Julie Walters o Dawn French mentre escrivien les seves. Vaig treure una altra

pila del magatzem que em començava a la cintura i se m'acabava a la barbata.

En James Devlin havia començat a la feina per la temporada de Nadal el dijous anterior, que jo m'havia agafat lliure per poder acabar els últims treballs de l'any de la universitat. Va fer el seu primer torn amb la Sabrina. Més tard, em va explicar que havia quedat tan aclaparat de cares i noms nous que tot ho recordava borrós, i quan jo vaig respondre que allò era una collonada, va aixecar les mans i em va dir que, a ell, totes les dones heteros li semblaven iguals.

El primer torn amb la Sabrina va deure ser divertit —curiós, tenint en compte que tots pensàvem que la Sabrina no tenia gaire humor—, perquè quan en James va obrir la tapa de fusta per accedir a la zona del taulell, va començar a conspirar.

—Aquí hi ha algú que té sarna —va dir—, i s'ha deixat la loció al lavabo.

Ara em resulta estrany que aquella primera conversa anés així, perquè no donava cap idea de com era en James realment. I que esplèndida que em va semblar a mi aquella entrada. «Aquí hi ha algú que té sarna», havia dit, com si fos Poirot investigant una mansió afligida per l'assassinat. Com si fos algú que ha copsat els prejudicis inherents a la nostra societat educada i estigués preparat per desemmascarar-la. La segona part de la frase era una cosa completament diferent: «I s'ha deixat la loció al lavabo». Allò era una expressió del comtat de Cork, de Fermoy, per ser exactes, que per a mi era la Irlanda profunda. Però ell havia crescut al Regne Unit —per tot el país, de fet, com sabia més tard— i, tot i així, tenia una particularitat a la manera de parlar que no era fàcil d'ubicar. Jo soc de Douglas, un poblet suburbà que és a uns tres quilòmetres al sud del centre de la ciutat, i encara vivia allí.

—Què? —vaig exclamar, de manera tan brusca que em vaig carregar la prudència cristal·lina que havia cultivat com a part de la meva persona. Una persona coneguda a tot arreu com «la noia que treballa en una llibreria»—. Què és la sarna?

—Una mena de paràsit.

—Com els cucs?

—Els cucs són a dins. La sarna, a fora. Que has tingut mai cucs, tu?

—No.

—Ni tan sols de petita?

M'ho vaig pensar una mica.

—Tinya. És el mateix?

—Com ho vas agafar, això?

Hi havia un interès genuí. Em va fer rebuscar per una zona de la memòria on no havia escodrintat mai, i vaig tenir la sensació de descobrir una àrea nova del fons marí.

—Teníem un gat de carrer. Suposo que m'ho va encomanar ell.

—És curiós que als noranta totes les mascotes fossin de carrer —va dir. Estava fent sonar la caixa, marcant un nombre de sis dígit—. En aquella època, trobaves el teu gos al mig de la carretera.

Quan vaig començar a treballar a la llibreria, tenia certes expectatives sobre el tipus de converses que s'hi devien produir. Estava segura que es parlava de llibres. Però no era gens habitual que la lectura fos tema de conversa. Els gustos literaris dels treballadors eren extremament diferents, però això no es traduïa en debats animats i estimulants sobre literatura. Al contrari, significava que cadascú llegia el seu llibre en silenci a la sala de personal. Al Ben li agradava el seu Joyce. A la Sabrina li encantaven Terry Pratchett, Douglas Adams i tota

aquesta mena d'autors que no saps mai si fan broma o no. Hi havia altres companys a qui els fascinava la psicologia popular, l'economia friqui, la història local i la franquícia de Simon's Cat, però amb ells tampoc trobava res per compartir.

Jo solia llegir... bé, novel·les. Sobretot antigues. Llibres tan populars que feien pudor de ranci a mitjans del segle XX i que, per tant, quedaven aprovats per l'opinió pública, però que els meus contemporanis havien oblidat prou per fer-me sentir especial. M'agradaven les dones mortes que parlen de la societat amb lleugeresa. M'agradaven els paràgrafs llargs sobre el racionament i els despertars sexuals de França. Quan vaig començar a treballar a la llibreria, encara em considerava una persona llegida.

No tenia gaires ganes de parlar amb en James sobre lectura, perquè ja he perdut massa amistats potencials per culpa d'aquest tema. Volia preguntar-li alguna cosa real, o que el meu cervell de vint anys considerés real. Volia alguna cosa tan bona com allò de la sarna.

Però no vam tenir temps, perquè acabaven d'entrar un grapat de clients que vam atendre costat per costat. Ara ja ho he fet centenars de vegades, això: estar dreta vora un company durant hores, fent anar la caixa i establint converses trivials amb els clients. Jo sempre era al meu propi planeta. Potser sembla absurd dir una cosa així, reconèixer després de tant temps grans emocions en aquell torn de vespre, però vaig tenir una sensació diferent. Em sentia a gust, com en aquells silencis ocasionals quan fas un llarg viatge amb cotxe amb amics de debò.

Quan vam plegar, em va preguntar quins plans tenia.

—He quedat amb el meu nòvio —vaig respondre, però vaig penedir-me'n de seguida per si el fet de trobar-me

amb en Jonathan em feia perdre la meva única oportunitat de ser la millor amiga d'en James.

Ell ja s'encenia un cigarret.

—Cap on vas?

—Al carrer Sober.

—Ah! —va exclamar, tot i que jo no sabia si s'havia cremat o havia tingut una mena d'epifania—. Jo vaig a Travers. T'acompanyo.

Vam fer el camí junts, i malgrat que jo em moria de ganes d'obrir en James de dalt a baix i quedar-me a viure dins seu, sembla que no hi va haver temps de fer preguntes. Ell tampoc en volia fer, en realitat. Volia fer pressuposicions.

—Molt bé, a veure. El teu pare treballa en un banc.

Vaig somriure.

—T'equivoques.

—Doncs el teu avi, llavors. Tens un aire bancari.

—El meu avi era banquer, sí. Però el meu pare és dentista.

—Ah, veus? Ho sabia.

—Tu no sabies res!

Va fer un gest amb la mà davant meu, com si m'estigués llançant un sortilegi.

—Ves, he captat aquest deix de classe mitjana refinada. Diners antics de l'antiga Cork. I, pel que fa a la teva mare, no em decideixo entre dues opcions: una alcohòlica meravellosament prima o una culgrossa de campionat. I amb la boca diminuta, com una xona de canari. M'hi acosto?

Vaig riure, preguntant-me com podia ser que ho sabés.

—Més o menys. La segona —vaig corroborar, i em vaig sentir malament.

La mare també treballava a la consulta, i com que la majoria dels procediments del pare eren cosmètics, tots

dos van patir el canvi de prioritats d'un país amb menys coses per les quals somriure.

—I el nòvio... el nòvio, el nòvio. Torno a dubtar entre dues opcions.

Movia tant les mans mentre parlava que li havia caigut la punta del cigarret, i va parar un moment per tornar-lo a encendre.

—Esteu junts des de l'institut, éreu la parelleta del vostre curs, tothom es pensa que us casareu aviat, però no n'estàs gaire segura. Teniu plans per anar a Tailàndia junts —va exhalar—. O bé és un home més gran, que fa el doctorat o una cosa així. La diferència d'edat és lleugerament inapropiada, ell té l'escrot irritat i els teus amics l'odien, però no t'ho han dit mai.

No sé per què es pensava que era bona idea insultar tots els meus coneguts, fossin reals o imaginaris. Però se'l veia segur que jo no m'enfadaria, així que no em vaig enfadar.

—Cap —vaig dir, defensant en Jonathan—. No és ni una cosa ni l'altra. No se'l pot categoritzar.

—Però amb quina m'hi acosto més?

M'ho vaig pensar una mica.

—Suposo que amb la primera —només vaig triar aquella perquè era la menys dolenta.

Estava enamorada, o això em pensava. El problema era trobar algú que s'ho prengués seriosament. Tenia vint anys i necessitava dues coses: estar enamorada i que em prenguessin seriosament.

En Jonathan i jo érem, tots dos, fills de Cork que havien crescut als barris dels voltants de la ciutat i que estaven empipats per haver hagut d'anar a la universitat allí. Hi havia sis bons pubs i tres bones discoteques, segons la nostra opinió, i fèiem molt bé el paper d'estar farts de Cork, per bé que tampoc ens esforçàvem gens ni mica

per visitar altres llocs o fer coses que no haguéssim fet amb disset anys.

Com a parella, la relació era seriosa fins a arribar a ser insulsa, i nosaltres érem curiosament conservadors amb la nostra actitud. No feia gaire, jo m'havia hagut d'endinsar en un compte antic de correu electrònic per canviar la contrasenya ja no recordo per què. Hi vaig trobar una de les meves redaccions de sociologia de l'època, el període Jonathan, que li havia enviat al meu tutor. La redacció es titulava «El patriarcat a la Irlanda moderna». La vaig obrir, amb ganes de veure què pensava el meu jo més jove sobre la subjugació de les dones a Irlanda.

«Si el patriarcat és o no un factor de la Irlanda moderna no és la qüestió», deia la primera frase. «El que ens hem de preguntar és: per què el patriarcat sempre s'ha ridiculitzat injustament com a principi organitzatiu?».

Em vaig quedar de pedra. Ho deia amb una sinceritat genuïna. Aquella era jo amb dinou anys lluitant a favor del patriarcat, la mateixa noia que s'havia gastat tots els diners de l'aniversari dos anys abans per comprar-se una pastilla de l'endemà en un país que havia fet, amb tota la intenció, que aconseguir-la fos d'allò més incòmode. Me la vaig llegir sencera i la vaig eliminar. Després, vaig deambular per Londres durant dos dies, paranoica. Paranoica, però de l'única manera que la gent de la meua generació sabem estar paranoics, és a dir, patint per si en qualsevol moment apareixia una horda invisible d'inter-nautes que es burlaven dels meus delictes ideològics comesos durant l'adolescència. Em pensava que sempre havia estat feminista. Que vaig néixer sabent que hi havia coses injustes. Però no, tot allò va venir després, durant la vintena, mentre vivia a Londres.

Tanmateix, aquell era el jo que va conèixer en Jonathan, i que en Jonathan i jo havíem creat junts. Ens assèiem

als pubs i fabricàvem opinions, normalment agafant un consens universal i capgirant-lo. Un dels nostres pen-saments radicals era odiar la pel·lícula *El reporter*.

En James em va deixar a l'entrada del carrer Sober. Li vaig preguntar si volia entrar per conèixer el meu nò-vio. Em va dir que no.

—No voldria causar-te problemes —va assegurar—. Que no es pensi que li vull prendre la parella.

Vaig esclatar a riure, perquè en James era tan evi-dentment gai que la idea que se'm volgués quedar per a ell em va semblar ridícula. Però la riallada va ser tan po-tent i llarga que en James em va mirar d'una manera que em va fer posar com un tomàquet. Era dins l'armari i l'havia ferit perquè es pensava que no se li notava. Vaig parar de riure.

—No és gelós —vaig dir de seguida, i li va tornar la llum a la cara.

Em vaig acomiadar del meu nou amic i vaig desapa-rèixer dins la negror del bar on m'esperava en Jonathan, flagel·lant-me per haver-lo ofès.

Però resulta que en James sí que em va robar en Jona-than. Amb només un mes, em va colonitzar a escala mo-lecular, i la meva personalitat s'emmotllava a la seva sempre que hi hagués espai per fer-ho. La versió oficial és que en Jonathan em va deixar. La veritat és que el vaig deixar jo per un altre home.

A en James li encanta explicar a la gent aquesta histò-ria: «La Rachel i jo només ens hem barallat una vegada, i va passar abans que ens coneguéssim de debò».

I jo responia: «Només ens hem barallat una vegada, quan en James encara es pensava que jo em deia Sa-brina».

I ell hi tornava: «Ah, llavors, la primera baralla va ser amb la Sabrina».

Hem discutit més cops, és clar. Dos. Però no en parlem.

Havien passat un parell de setmanes des que en James m'havia acompanyat al carrer Sober, i no havia tornat a mostrar cap mena d'interès en mi.

M'havia començat a disgustar. No era just que primer m'il·luminés amb la seva llum encegadorada i després desaparegués i em deixés trista i sola amb la meua pròpia gent insubstancial. La majoria dels meus amics se n'havien anat a estudiar fora. Els més bons, al Trinity College, i els que volien ser professors, al Mary I. Els que em quedaven aquí eren noies amb qui havia tingut un contacte amistós tangencial durant l'institut o els amics d'en Jonathan.

En James era la primera persona que coneixia des de feia anys de qui volia ser amiga fos com fos, però semblava que ell no volia el mateix. A sobre, a direcció tothom estava encantat amb ell, de manera que sempre podia triar primer els millors tornos.

Jo encara no sabia enfadar-me amb la gent, així que l'únic que vaig fer va ser copiar el comportament que havia vist a casa: parlar amb frases curtes, tenses i brusques fins que l'altre perdia els nervis. És com la meua mare discutia amb mi, com jo discutia amb els meus germans petits, i com ells discutien amb els seus amics. No és que no fóssim capaços de ser agradables, com a família. Però ens seduïa tot sovint la idea que se'ns tractava injustament. Tothom ens maltractava. Que l'última crisi econòmica hagués arrasat el negoci dels pares i els hagués engolits les inversions encara era una prova més fefaent que el món volia destruir els Murray. En aquella època, hi responíem donant l'esquena al món.

Al cap d'un temps, en James va notar la meua nova fredor i s'hi va apropar. Provava de cridar-me l'atenció, fent acudits sobre el meu «banquerisme» ancestral. Jo

l'ignorava. El tema dels torns em tocava la pera. Vaig arribar a la conclusió que en James era una persona egoista i superficial —un sociòpata, fins i tot—, i que jo me n'havia de mantenir apartada fins que s'adonés del seu error i parés d'acaparar els horaris bons.

Després d'haver ignorat olímpicament uns quants dels seus intents, es va posar darrere del taulell per encarregar-se d'unes comandes. I em va entaforar un boli darrere del genoll. I devia estar tocant una zona sensible, però va seguir. El genoll se'm va doblegar i jo em vaig mig plegar. No vaig caure, però l'alteració de l'equilibri em va deixar marejada i emprenyada. Li vaig dir que parés. Va riure i es va escapolar a atendre un client com si no hagués passat res. Al cap d'una hora, ho va tornar a fer. Va passar el mateix.

El doblec, el mareig, la ràbia. El vaig escridassar dient-li que parés, i ell va fer veure que estava atemorit: érem el petit Jerry d'ulls grossos i l'enorme Tom. Ja s'havia adonat que jo tenia un complex amb la meua alçada —feia 1,78, però estava tan a prop dels 1,80 que sovint tirava pel dret i deia a la gent que feia 1,80 per evitar qualsevol mena de debat al respecte.

No hi havia ningú més que en Ben, i a la mínima que em vaig girar, en James ho va tornar a fer, i aquella vegada vaig acabar a terra. En Ben es va petar de riure, oblidant-se del seu drac. Estava tan enfurismada que vaig perdre momentàniament les maneres civilitzades i el vaig empènyer, amb tota la força que tenia, contra la paret de darrere del taulell. La prestatgeria de sobre, plena de prevendes que apartàvem per als clients fidels, va tremolar i la pila va caure. Les dissertacions pesants de Dawn French van caure damunt d'en James i li van fer un trauc sobre l'ull. Va començar a sagnar, i aquell serrell planxat se li va enganxar a la ferida com si fos una gasa.

—Rachel! —va cridar en Ben—. Es pot saber què fas?
Aquí és on en James va descobrir que jo no em dic Sabrina.

Em va somriure quan en Ben va anar a buscar la farmaciola.

—Per fi —va dir, rient de forma estranyament afectuosa—. Ja has tornat.

Em vaig sentir tan malament que el vaig convidar a una copa després de la feina.

—D'acord, malvada —va dir, amb un gran somriure mentre s'embolicava aquella bufanda esquifida al voltant del coll esprimatxat—. Has reservat taula al club de golf?

La fascinació d'en James pel meu estatus de classe mitjana no ha canviat des del dia que ens vam conèixer, i a vegades em pregunto si la seva amistat es basa únicament en una mena de necessitat per catalogar amb precisió l'estil de vida dels dentistes i els seus fills. Una pregunta d'exemple, que pot arribar a qualsevol hora del dia o de la nit: «La Bridget talla les pastanagues a rodanxes o a tires?».

«A tires», escric.

«Ja m'ho pensava», respon.

A hores d'ara no seria cap sorpresa descobrir que està escrivint un llibre.

Era l'època dels sopars de Nadal, i després de diversos fracassos als pubs normals, vam trobar un restaurant de tapes al carrer Washington que intentava seduir Cork amb el concepte dels platets i l'opció de portar-te tu mateix el vi. Tot plegat va acabar sent romàntic per accident, i em posava nerviosa que en James es pensés que jo intentava esmenar el meu error anterior forçant-lo a tenir una cita amb mi. Vaig començar a narrar el menú en veu alta, acusant el restaurant de voler fer que el pernil dolç sonés luxós.

En James recolzava la seva cara petitona sobre els punys tancats, gaudint del debat sobre pernil.

—Aquí fan platets —va dir—. O sigui, que si m’hagues-sin hagut de posar punts, m’hauries convidat a plats grossos?

—A ostres —vaig respondre.

—I si m’hagués trencat un braç?

—No soc una ONG —vaig replicar, i ell es va posar a riure.

—Les coses van així. Llegeixo els diaris, eh? Els rics t’intenten comprar amb un senyor gest per evitar que els denunciïis.

—Per què et penses que soc rica? No és cert.

Va fer un moviment eloqüent cap al nostre voltant, el menú de la pissarra que deia «Ofertes especials» i les espelmes dins d’ampolles de vi buides que segurament els havien portat clients de diversos llocs de Cork.

—Visc a casa els pares, això és tot.

—Ah. Llavors treballes per quatre duros?

Li vaig dir que demanés el que volgués i, malgrat les seves suposicions sobre el meu poder adquisitiu, va triar l’ampolla de vi més econòmica i un bol d’anacards. Uns segons després, ens van portar una ampolla d’aigua i dos gots diminuts.

—No —va dir, mentre servia l’aigua—. Ningú treballa tant com tu si no ho necessita.

—No ho sé —vaig encongir-me d’espatlles.

—Treballes dijous, divendres, dissabtes i diumenges —va enumerar, fent servir els dits—. I diria que un di-l-luns a la tarda vaig venir i també t’hi vaig veure. A més, vas a la universitat, no?

—Vinc quan en Ben em truca —i vaig tornar a encongir les espatlles. Llavors em vaig adonar de fins a quin punt encongir-se d’espatlles és una eina de conversa avorrida.

—Escolta —vaig dir. El cambrer va tornar amb el vi i els anacards i va preguntar si «ja heu pensat què voleu sopar, nois?», i en James va respondre que de moment amb els anacards ja fèiem.

—Segueix —va esperonar-me, un cop el cambrer havia marxat.

—He de pagar la universitat —vaig dir, mirant de mantenir un to sincer més que no pas autocompassiu. Li vaig explicar el que no havia explicat a ningú: que els meus pares, que no van tenir problemes per dur-nos als meus germans i a mi a escoles privades, no podien pagar-me la universitat.

Durant l'època bona, quan l'economia de la meva família i la meva reputació com a nena responsable encara estaven intactes, el meu pare em va donar una targeta de crèdit. Tenia una feina de cangur, però la targeta era per pagar-me altres despeses, com llibres, llibretes i els taxis per tornar a casa les nits que sortia de festa. Me la va donar de forma solemne després d'un llarg discurs sobre per què és millor tenir una targeta, ja que et permet generar una qualificació de crèdit.

En Jonathan ho trobava molt divertit. Els seus pares eren funcionaris, i sortir amb una noia que tenia «la targeta de crèdit del papa» el feia sentir molt normal. Però la veritat és que la vaig fer servir ben poc. Fins unes setmanes després d'haver començat el semestre a la UCC, quan va deixar de funcionar.

—Papa —vaig dir, dreta a la llibreria del campus, després d'apartar-me de la cua de pagar per poder-li trucar—. T'has oblidat de pagar la targeta?

—No —va dir—. No me n'he oblidat.

Vaig sentir un nus a l'estómac que em vaig pensar que era por, però en realitat va ser la primera dosi de realitat que vaig rebre. Des de la crisi, els pares havien deixat de

viatjar, de sortir a sopar i de comprar coses noves. Jo em pensava que només era per prudència. No era conscient de fins a quin punt estàvem arruïnats. Va ser en aquesta trucada quan em van fer saber, a més de la cancel·lació de la targeta, que hauria de buscar una manera de pagar-me la universitat.

Les quotes d'universitat, a Irlanda, en aquella època eren força reduïdes, pocs milers d'euros a l'any com a màxim, i tothom que coneixia se les pagaven ells mateixos. Això demostra fins a quin punt tenia el meu món estratificat. El meu pare estava avergonyit i jo també.

—Hauem de trobar una solució tots sols, Rachel —va dir, com si intentés calmar un creditor enfadat. No volia que demanés un préstec d'estudis. Havia perdut tota la confiança en els bancs.

—És clar —vaig respondre, de pressa—. Puc treballar.

—D'acord —va acceptar—. I hauria de quedar... entre nosaltres. Els nanos no cal que ho sàpiguen.

Ho havia mantingut entre nosaltres. Però ara també ho mantenia entre en James i jo. Em sentia malament per haver trencat la confiança del pare, però volia caçar el meu nou amic a força de confidències. Per sort, funcionava. En James va entendre el drama de la situació amb molta empatia.

—Això és... No ho sé. Com una pel·li.

Vaig esclatar a riure.

—No és cap pel·li.

—Jo crec que sí —va insistir, tossut.

—No n'hi ha per a tant —vaig dir; no volia despertar compassió—. He pagat tot aquest any i no faré cap màster, o sigui que ara mateix estic... forrada —vaig assenyalar la taula—. Hauríem de demanar menjar de veritat —vaig dir.

—Hauríem de viure junts —va dir ell.

—Què? —em vaig ennuegar amb el vi—. Gairebé ni em coneixes.

—Sé que et dius Rachel —va dir, i aleshores em va semblar una broma, perquè encara no sabia tot allò de la Sabrina—. I que m'agrades. A més, no m'agrada l'antre on visc —observava un anacard—. I em sembla que ens ho passarem bé, no? Al carrer Shandon hi ha pisos que estan bé. El que conec, tècnicament, és a la banda nord, però ho podràs suportar, oi? Una princesa de la banda sud que no passa un bon moment acaba al bàndol contrari. Molt teatral. Com una pel·li.

Me'l mirava com una estúpida.

—Ja has trobat l'antre en qüestió, oi que sí?

—Sí.

—I qui fos que havia de viure amb tu t'ha deixat a l'estacada.

—Sí —va dir, sense immutar-se.

—Soc la teva última opció.

—No, no, Rachel! No! —em va mirar horroritzat—. Se m'acaba d'acudir ara mateix. Ets una idea boja que llanço abans de repassar la meva llista d'últimes opcions.

—Oh.

—Bé, pensa-t'ho.

Vam canviar de tema, vam parlar de tota mena de collonades, i quan vaig tornar a casa amb el bus de les onze de la nit, els meus pares m'esperaven a la taula de la cuina. El propietari de l'edifici on el meu pare tenia la consulta s'havia suïcidat llançant-se al riu Lee. Havia sortit a l'*Evening Echo*. El pare no l'havia conegut mai, sempre s'havien comunicat a través d'un advocat. Els preocupava que la vídua els apugés el lloguer o que volgués vendre l'edifici.

Des de llavors, he anat preguntant a altres irlandesos si recorden els suïcidis d'empresaris que es van produir

en aquella època. Tots diuen que no, o que no gaire. Potser no ho pregunto a la gent adequada, o potser tothom se n'ha oblidat. Potser Cork va rebre la pitjor part, o la recessió només era una idea, un concepte irreal però que tothom tenia a la boca cada dia.

—Me'n vaig a viure a un altre lloc —vaig anunciar, i la meva mare em va mirar com si hagués llançat un pot de salsa de tomàquet a terra i ara hi estigués saltant a sobre, amb l'excusa que tenia el taxi esperant-me a fora.

—Amb qui?

—Un company de feina.

La falta de tacte. Em fa agafar ganes de pujar a un cotxe i calar-hi foc amb mi a dins. Em fa venir ganes d'escri-dassar el meu fill nonat: «No tinguis mai els collons d'abandonar-me així!».

—Havíeu comentat que us volíeu traslladar a un lloc més petit, vosaltres —vaig dir.

Que, de fet, era veritat. Teníem cinc habitacions: la seva, la meva, la del Christopher, la del Kevin i una altra que fèiem servir com a estudi. A l'exterior hi havia un jacuzzi que el pare havia regalat a la mare pel quarantè aniversari. Parlaven de vendre la casa constantment.

—D'aquí a uns pocs anys haureu marxat tots —havia dit el pare—, i aquesta casa encara valdrà menys.

La mare li portava la contrària.

—O més —havia dit—. No sabem què passarà.

La mare em mirava. M'odiava per col·laborar en el pla de venda. Però era massa tard, ja havia pres la decisió.

Per Nadal vaig tornar a casa amb roba per rentar. Recordo haver pensat que se'ls veia més grans, però ningú envelleix tant en només deu dies. La veritat és que havia estat massa sobreprotegida. Veia els meus pares com els caps de l'illa de Pasqua, i vaig necessitar allunyar-me

tres quilòmetres per adonar-me que, al capdavant, eren persones normals.

—És una mica tard adonar-se'n amb vint anys —va dir en James.

Segurament, tenia raó.